

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen kuntavaaleihin 2021

Kaupunginhallitus 16.11.2020 § 299

Esittelijä: kaupunginjohtaja Tuija Telén

Valmistelija: vt. hallintopäällikkö Merja Myllyniemi

Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit. Kuntavaalien ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 7.-13.4.2021 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 7.-10.4.2021 (keskiviikosta lauantaihin).

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä

2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä ja kotiäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että niin kauan kuin yksikin ehdokkaan asettanut puolue on vailla edustusta, muusta puolueesta ei saa valita kahta edustajaa. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä sekä kotiäänestystä varten on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vuonna 2016 tuli voimaan vaalilain muutos, jonka myötä vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien esteellisyyssäännökset tiukentuivat. Vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla ehdokas. Vaalitoimikunnan jäsenenä eivät voi olla ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa.

Vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö, jonka kotikunta kyseinen kunta on; jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kunnallisvaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja joka ei ole holhouksen alainen.

Vaalikelpoinen lautakuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan: asianomaisen lautakunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö; henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräämisvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa; eikä henkilö, joka on hallituksen tai siihen

rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Vaalikelpoinen valtuustoon ei ole: valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä; kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtävälueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä; kunnan määräämisvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön; eikä kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 4 a § tulee sovellettavaksi eli sekä varsinaisissa jäsenissä että vara-jäsenissä tulee olla naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Valittavat henkilöt ovat velvollisia osallistumaan vaalityöhön. Heidän tulee hyvissä ajoin varautua siihen ja varata vaalipäivät yksinomaan vaalityötä varten. Tämä on huomionarvoista myös varajäsenten osalta. Vaalien tuloslaskennalta vaaditaan tarkkuutta ja tiedotukselta nopean aikataulun noudattamista, vaalien ääntenlaskenta pyritään toteuttamaan siten, että ääntenlaskentaan osallistuvat kaikki vaalilautakuntaan valitut henkilöt.

Karkkilassa on kolme äänestysaluetta Keskusta, Haukkamäki ja Toivike. Karkkilassa on ollut tapana valita vaalilautakuntiin viisi varsinaista jäsentä ja viisi varajäsentä. Vaalilautakunnan jäsenten työmäärän tasaamiseksi vaalipäivän aikana pyritään siihen, että varajäsenetkin osallistuisivat vaalityöhön. Kaupunginhallitukselle on julkaistu sähköisessä kokousjärjestelmässä oheismateriaalina lista henkilöistä, jotka ovat toimineet aikaisemmissa vaaleissa vaalilautakunnan tai vaalitoimikunnan jäseninä.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

asettaa vuoden 2021 kuntavaaleja varten

1) kullekin kolmelle äänestysalueelle vaalilautakunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kolme muuta jäsentä ja viisi varajäsentä sekä määrää, missä järjestyksessä varajäsenet tulevat jäsenten sijaan, sekä

2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä ja kotiaäänestystä varten vaalitoimikunnan, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, yksi

muu jäsen ja kolme varajäsentä sekä määrää, missä järjestyksessä varajäsenet - kotiaänestystä lukuun ottamatta - tulevat jäsenten sijaan.

Päätös: Kaupunginhallitus päätti ehdotuksen mukaan yksimielisesti.

Täytäntöönpano: keskusvaalilautakunta